

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ มุ่งศึกษาการดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จากผู้ให้ข้อมูลคือ

1. ผู้สนับสนุนชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ หมายถึงผู้ที่ให้การสนับสนุนชมรม ได้แก่ผู้อำนวยการการประถมศึกษา จำนวน 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษา จำนวน 1 คน คณบดีคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์ จำนวน 1 คนและหัวหน้าการประถมศึกษา จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 คน

2. คณะกรรมการชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ หมายถึงสมาชิกของชมรมที่ได้รับการคัดเลือก ยอมรับจากสมาชิกของชมรมและเป็นครูต้นแบบ ซึ่งเป็นครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 33 คน

3. สมาชิกชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ หมายถึงครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นสมาชิกของชมรม จำนวน 123 คน

1.2) การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดที่ให้ข้อมูลโดย

1. ผู้สนับสนุนชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดังนี้

ก. เป็นผู้ที่มีแนวคิดและสนับสนุนชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ข. เป็นผู้มีส่วนร่วมในการประสานงานกับชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานีอย่างต่อเนื่อง

ค. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานีอย่างต่อเนื่อง

2. คณะกรรมการชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 33 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดังนี้

ก. เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมร่วมในการประสานงานกับชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานีอย่างต่อเนื่อง

ข. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานีอย่างต่อเนื่อง

ค. เป็นครูต้นแบบและได้รับการยอมรับจากสมาชิกของชมรมให้ดำรงตำแหน่งกรรมการของชมรม

3. สมาชิกชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 123 คน ซึ่งเป็นผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของชมรม และได้รับอนุมัติจากชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 4 ชนิด คือ แบบทดสอบสังคมมิติ (Sociometric Test) แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (Open Interview Form) แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non — Participant Observation Form) และแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบทดสอบสังคมมิติ เพื่อศึกษาโครงสร้างและความสัมพันธ์ขั้นต้นของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มหรือเครือข่ายย่อย ค้นหาบุคคลที่เป็นแกนนำของชมรม และค้นหาผู้สนับสนุนชมรม ซึ่งจะได้ตัวอย่างประชากรที่มีคุณสมบัติเด่นชัด ในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกอย่างแท้จริง

2. แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด จำนวน 2 ฉบับ คือ

2.1 แบบสัมภาษณ์ผู้สนับสนุนชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ ในวิธีการสร้างเครือข่าย ด้านปัญหาในการดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้

2.2 แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้

ในด้านการสร้างศรัทธา การสาธิตรูปแบบการสอน การร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้

ในด้านการวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action)

3. แบบสังเกต มี 2 ฉบับ คือ

1.1 แบบสังเกตโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกครูในชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้

1.2 แบบสังเกตกิจกรรมของสมาชิกครูในชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ด้านการประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน

4. แบบสอบถามสมาชิกชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้

ในด้านการสร้างศรัทธา การสาธิตรูปแบบการสอน การร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการ

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาหนังสือ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ เครือข่ายสังคม และลงพื้นที่สัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานจากผู้มีประสบการณ์ตรง คือ ครูและผู้สนับสนุนเครือข่าย เพื่อนำข้อมูลมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. นำกรอบแนวคิดในการวิจัยมากำหนดชนิดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามความเหมาะสมของข้อมูลที่จะศึกษาและผู้ให้ข้อมูล

3. นำกรอบแนวคิดในการวิจัย มากำหนดเป็นข้อคำถาม และนำมาสร้างเป็นเครื่องมือ คือ แบบทดสอบสังคมมิติ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถาม

4. นำแบบทดสอบสังคมมิติ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถาม

ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน พิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุง ซึ่งได้แบบทดสอบสังคมมิติ จำนวน 6 ข้อ แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ฉบับ แบบสังเกตจำนวน 2 ฉบับและแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ

5. นำแบบทดสอบสังคมมิติ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้สนับสนุนชมรม คณะกรรมการชมรม และครูที่เป็นตัวอย่างประชากร เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษาและเวลาที่ใช้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบสังคมมิติ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยการลงในพื้นที่ ผู้วิจัยได้ติดต่อกับอาจารย์วัชรินทร์ ผดุงพจน์ ประธานชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ได้แนะนำให้รู้จักกับผู้สนับสนุนชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้คนสำคัญ คือ อาจารย์วิศาล เครือคล้าย ในการเก็บข้อมูลจึงเป็นไปด้วยความสะดวกมากขึ้น บางครั้งผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายกับสมาชิกชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ ตามสถานที่ที่มีการประชุมสัมมนา ทำให้การเก็บข้อมูลทำได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น และเมื่อข้อคำถามใดไม่กระจ่างชัด ก็สามารถตามสัมภาษณ์ได้อีกครั้ง เพราะกลุ่มครูมีการรวมกลุ่มกันบ่อยครั้ง ผู้วิจัยได้รับการนัดหมายจากผู้สนับสนุนชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ให้ไปสังเกตการณ์ และเข้าร่วมสัมมนากับกลุ่มครูที่ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกาญจนบุรี

2. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในภาคการศึกษาต้น 2545

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบสังคมมิติ โดยรวบรวมเป็นคะแนน (Scores) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาผนวกเข้าด้วยกัน แล้วนำเสนอในรูปแบบผังสังคมมิติ (Sociogram)

2. แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตครูในชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ และผู้สนับสนุนชมรม ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลดิบ โดยนำคำสัมภาษณ์ที่สำคัญมาจัดหมวดหมู่ตามข้อคำถาม และสรุปในสาระสำคัญ นำเสนอในรูปแบบการพรรณนา ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง